



Foto: Ylwa Yngvesson

# Regeringens plan mot friheten på Facebook

**Ger man fan ett finger tar han hela handen.**

**Det kan tyckas ogenerat men ordspråket innefinnar sig osökt när man läser regeringens ambitioner att stärka den personliga integriteten.**

Två utredningar tillsattes under maj. Den ena ska göra en bred översyn för den personliga integriteten och den andra ska kartlägga riskerna som användningen av informationstekniken för med sig för integriteten.

**Enligt regeringen har integritetsskyddet i allt "väsentligt inskränkt sig till att begränsa det allmännas utrymme att ingripa" för att värna yttrandefriheten och den fria åsiktsbildningen.**

Men...

Rättsutvecklingen har under de senaste åren förändrats och synen på skyddet för enskildas privatliv betonas numera starkare än tidigare. Regeringen får det att låta som närmast en naturkraft, något som bara händer när den själv i själva verket driver på utvecklingen. Som exempel på åtgärder kan nämnas införandet av förbud för kränkande fotografering och hemlig avlyssning samt skyddet mot upprepade integritetsskränkningar. Ett annat exempel är att det ska bli lättare för det allmänna att driva förtalsmål åt enskilda.

Enligt regeringen ansåg Yttrandefrihetskommittén "att det finns ett tydligt behov av en generell straffbestämmelse" mot integritetsskränkningar i de medier som inte faller in under yttrandefrihetsgrundlagarna. Det är en övertolkning av kommitténs slutsatser men det finger regeringen tacksamt greppar för att stärka integritetsskyddet.

Kommittén gjorde ingen kartläggning av integritetsintrång utanför den särskilt starkt reglerade yttrandefriheten. Det saknas självfallet inte exempel på övergrepp men det finns inte en samlad bedömning av hur vanliga kränkningar är, hur allvarliga de är och i vad mån befintliga lagar kan användas.

Enligt regeringen behövs ett "modernt och starkt straffrättsligt skydd". Men det största problemet är inte att lagarna inte räcker till utan att de inte tillämpas. Det är kriminellt att förtala, förfölja, hota eller på annat sätt trakassera enskilda oavsett om det sker fysiskt eller digitalt. Det som borde beröva justitieminister Beatrice Ask och ordföranden i justitieutskottet, Morgan Johansson, deras nattsömn är enskildas benägenhet att exponera sig själva och kränka andra. En slags toleransutveckling som drabbat myndigheterna. Ett försvinnande fåtal av de anmälningar om fridsbrott som anmäls leder till någon åtgärd överhuvudtaget.

Det hindrar inte att lagstiftningen behöver justeras. Det gäller till exempel möjligheten att utöka ansvaret för publiceringar på webbplatser som saknar grundlagsskydd. I dag måste den som tillhandahåller kommentarsfält på sina webbplatser ta bort yttranden som uppenbarligen utgör till exempel hets mot folkgrupp.

### **Regeringen vill nu utöka ansvaret till att omfatta även yttranden som kränker enskildas integritet.**

Det framstår som en rimlig utökning av straffansvaret under förutsättning att det hyfsat tydligt går att avgränsa vilka yttranden som ska falla in under bestämmelsen. En sådan bestämmelse skulle bygga vidare på vår långa tradition när det gäller ansvarsutkrävande vid publiceringar.

Men regeringen tänker uppenbarligen gå längre än så. Även om utredaren inte anser att det finns ett behov av en integritetsbestämmelse för webbplatser, bloggar, Facebook, Twitter och övriga sociala medier som inte omfattas av yttrandefrihetsgrundlagarna vill regeringen ha ett förslag hur bestämmelsen kan utformas. Det kan innebära en begränsning av yttrandefriheten på Facebook, Twitter och sociala medier, som i dag fungerar som en viktig och folklig arena för det fria meningsutbytet. Det är en märklig inställning att lagstifta även om det inte finns ett behov och är direkt olämplig när det drabbar enskildas yttrandefrihet. Det finns en påtaglig fara för att det bara är en tidsfråga innan den kommer att drabba även de traditionella medierna.

Det finns även en mer omedelbar fara att för en sådan smittoeffekt. Bestämmelserna i brottsbalken och yttrandefrihetsgrundlagarna är till del harmonierade med varandra även om vanlig lag alltid varit underordnad grundlagarna som haft ett slags formuleringsföreträde. Nu öppnar regeringen för en omvänd ordning.

### **Om utredaren föreslår ändringar i vanligt lag som också är brott enligt yttrandefrihetslagarna får utredaren föreslå "nödvändiga ändringar" i grundlagarna men utan att tryck- och yttrandefriheten "inskränks på något avgörande sätt".**

Regeringen misslyckades med att via Yttrandefrihetskommittén införa ett integritetsbrott i grundlagarna. Tanken infinner sig att regeringen nu till del tänker ta igen förlorad mark och bakvägen införa bestämmelser i yttrandefrihetsgrundlagarna. Något som ofrånkomligt kommer att inskränka yttrandefriheten i motsvarande grad.

Regeringen har gett utredaren en tydlig fingervisning även om den kamoufleras med skrivningar om yttrandefrihetens betydelse.

### **Nils Funcke**

är journalist och tidigare sekreterare i Yttrandefrihetskommittén.

Publicerad 23 jun 2014 04:58

Adress till denna artikel:

<http://www.expressen.se/debatt/regeringens-plan-mot-friheten-pa-facebook>